

Hotărâri ale Tribunalului

în cauzele T-115/23 | Debreceni Egyetem/Consiliul, T-132/23 | Óbudai Egyetem/Consiliul, T-133/23 | Állatorvostudományi Egyetem/Consiliul, T-138/23 | Semmelweis Egyetem/Consiliul, T-139/23 | Miskolci Egyetem/Consiliul și T-140/23 | Dunaújvárosi Egyetem/Consiliul

Comunicat de presă nr. 136/26

Luxemburg, 30 septembrie 2026

Stat de drept: Tribunalul respinge acțiunile a șase universități maghiare împotriva interdicției de a finanța din bugetul Uniunii fiducii de interes public sau entități deținute de astfel de fiducii

Procedând astfel, el clarifică condițiile de adoptare a măsurilor de protecție a bugetului Uniunii luate în temeiul Regulamentului privind mecanismul de condiționalitate bazat pe statul de drept

În 2021, drepturile constitutive și de gestionare ale majorității instituțiilor maghiare de învățământ superior, care erau deținute anterior de stat, au fost transferate către fiducii de interes public.

Pentru a proteja bugetul Uniunii împotriva încălcărilor principiilor statului de drept în Ungaria, Consiliul Uniunii Europene a adoptat, în temeiul Regulamentului privind mecanismul de condiționalitate bazat pe statul de drept¹, o decizie² care cuprinde printre altele o dispoziție care interzice Comisiei Europene să asume, în cadrul execuției bugetului Uniunii, angajamente juridice cu fiducii de interes public sau cu entități deținute de astfel de fiducii.

În acest context, șase universități maghiare au solicitat Tribunalului Uniunii Europene anularea acestei dispoziții. Acestea invocă motive în mare măsură similare, dar unele dintre ele nu au fost invocate în toate acțiunile. Aceste motive sunt întemeiate printre altele pe necompetența Consiliului de a adopta dispoziția atacată (T-115/23), pe încălcarea obligației de motivare (T-132/23 și T-138/23), pe încălcarea Regulamentului privind mecanismul de condiționalitate bazat pe statul de drept, în special pe lipsa unor încălcări individuale ale principiilor statului de drept de către entitățile în cauză (T-132/23 și T-138/23) și pe lipsa unei legături între potențialele încălcări ale principiilor statului de drept și impactul acestora asupra bugetului Uniunii (T-132/23 și T-138/23), pe încălcarea principiului proporționalității, pe încălcarea libertății universitare³ (T-115/23) și pe încălcarea liberei prestări a serviciilor și a articolelor 165 și 179 TFUE (T-115/23).

Tribunalul respinge cele șase acțiuni în anulare.

În primul rând, în ceea ce privește pretinsa **necompetență a Consiliului de a adopta dispoziția atacată**, Tribunalul statuează că acesta și-a exercitat competența exclusivă privind stabilirea și execuția bugetului, iar nu o competență în domeniile educației și cercetării. În plus, întrucât Uniunea dispune în orice caz de o competență de sprijinire și de o competență partajată în aceste domenii, ea este în mod necesar capabilă să suspende provizoriu execuția bugetului său referitor la programe precum Erasmus+ și Orizont Europa față de anumite state membre, în special în cazul încălcării principiilor statului de drept.

În al doilea rând, în ceea ce privește încălcarea obligației de motivare, Tribunalul arată că **Consiliul a prezentat în mod suficient de detaliat și de circumstanțiat motivele pentru care a fost adoptată dispoziția atacată**. Din decizia sa reiese că încălcarea principiilor statului de drept ar consta **într-o situație de fapt și în cadrul de reglementare maghiar**, care nu ar împiedica funcționarii de rang înalt, inclusiv cadrele politice superioare, să facă parte din consiliile de administrație ale fiduciilor de interes public. Această încălcare este analizată de Consiliu din perspectiva principiului securității juridice, a

interzicerii exercitării arbitrar a competențelor executive și a principiului separării puterilor și este concretizată, în speță, prin existența unor eventuale conflicte de interese.

În al treilea rând, în ceea ce privește încălcarea Regulamentului privind mecanismul de condiționalitate bazat pe statul de drept, Tribunalul amintește, mai întâi, că **instanța Uniunii exercită un control complet în speță**, printre altele, asupra condițiilor de adoptare a măsurilor de protecție a bugetului Uniunii.

În continuare, în ceea ce privește **existența unei încălcări a principiilor statului de drept**, Tribunalul consideră că Regulamentul privind mecanismul de condiționalitate bazat pe statul de drept vizează atât încălcările individuale ale principiilor statului de drept, cât și încălcările sistemice. Or, acesta constată că, în speță, încălcarea este de natură sistemică, întrucât rezultă **din incapacitatea, din eșecul sau dintr-o lipsă de voință cu caracter sistemic a Ungariei de a preveni luarea unor decizii care încalcă legislația aplicabilă în ceea ce privește conflictele de interese**. Prin urmare, el concluzionează că constatarea existenței unei încălcări a principiilor statului de drept nu necesită stabilirea unor încălcări individuale și că această încălcare a fost stabilită corespunzător cerințelor legale.

În sfârșit, Tribunalul consideră că **există o legătură reală și îndeajuns de directă între încălcările principiilor statului de drept și impactul asupra bugetului Uniunii** (T-138/23 și T-132/23). Astfel, fiduciile de interes public și, prin urmare, funcționarii de rang înalt și cadrele politice superioare care fac parte din consiliile lor de administrație dispun de competențe considerabile cu privire la aspectele bugetare, operaționale și organizatorice ale instituțiilor de învățământ superior, precum reclamantele. Prin urmare, există un risc real și grav ca alegerea dezvoltării de programe, de formări universitare, a proiectelor de cercetare și dezvoltare finanțate de UE, precum și selectarea personalului să fie direct influențate politic. Mai precis, Tribunalul constată că, în ceea ce privește programele Erasmus+ și Orizont Europa, fiduciile de interes public pot juca un rol în plata fondurilor Uniunii către beneficiarii finali. Mai precis, în cadrul programului Erasmus+, există riscul ca conflictele de interese să interfereze cu selecția studenților beneficiari, în special cu alegerea și cu recunoașterea reciprocă a cursurilor eligibile urmate în alte state membre, și să introducă astfel în acest proces de selecție considerații care depășesc evaluarea meritului academic. Având în vedere omniprezența controlului politic și riscul de conflicte de interese, Consiliul a afirmat în fața Tribunalului că toate procesele interne, procedurile universitare și structurile de guvernare care intervin în utilizarea fondurilor Uniunii ar putea face obiectul unei influențe externe, ceea ce ar putea duce la o utilizare necorespunzătoare a fondurilor Uniunii. Or, protecția intereselor financiare ale Uniunii presupune ca resursele sale financiare să nu fie utilizate pentru finanțarea unor entități a căror funcționare încalcă principiile statului de drept.

În al patrulea rând, în ceea ce privește **proporționalitatea** dispoziției atacate, Tribunalul constată că aceasta este proporțională și permite atingerea obiectivului de interes general de protejare a bugetului Uniunii. Tribunalul amintește, în primul rând, că finalitatea Regulamentului privind mecanismul de condiționalitate bazat pe statul de drept constă în protejarea bugetului Uniunii, iar nu în sancționarea, în sine, a încălcărilor principiilor statului de drept într-un stat membru. El consideră, în continuare, că nu s-a dovedit că exista o altă măsură mai puțin constrângătoare care să permită atingerea acestui obiectiv. Astfel, dispoziția în litigiu nu se aplică decât noilor angajamente juridice, fără a produce efecte asupra programelor deja în curs la data intrării sale în vigoare. În plus, universitățile maghiare care nu sunt deținute de fiducii de interes public, precum și studenții, profesorii și cercetătorii acestora pot beneficia în continuare de programele de educație și cercetare finanțate de Uniune. Prin urmare, alocările globale de fonduri nu sunt afectate. În sfârșit, Tribunalul respinge argumentul potrivit căruia impactul potențial asupra destinatarilor finali și a beneficiarilor nu a fost luat în considerare. Această luare în considerare reiese în special din faptul că dispoziția atacată este cea mai puțin perturbatoare pentru programele deja în curs la data intrării sale în vigoare și că nu afectează obligațiile Ungariei referitoare la execuția programelor și a fondurilor în cauză, în special în privința destinatarilor finali și a beneficiarilor.

În al cincilea rând, Tribunalul consideră că **măsura în cauză nu aduce atingere libertății universitare**. În acest context, Tribunalul amintește că această libertate cuprinde o cerință de autonomie a instituțiilor de învățământ superior față de autoritățile publice și în special față de puterea executivă. Or, în speță, acesta concluzionează că dispoziția atacată constituie o **măsură de natură financiară** și nu conține **nicio interdicție sau prescripție referitoare la activitățile academice sau științifice ale instituțiilor menționate**. Astfel, faptul că statele membre, în cazul unor încălcări grave ale principiilor statului de drept, inclusiv în exercitarea competenței lor în materie de organizare a sistemului lor de învățământ superior sau de formare profesională și de cercetare și dezvoltare, pot să fie supuse unor măsuri corective nu constituie, ca

atare, o atingere adusă libertății universitare. Astfel, faptul de a refuza resurse financiare unei organizații de cercetare și de diseminare a cunoștințelor, precum o universitate ori un institut de cercetare, sau chiar unor cercetători sau grupuri de cercetare, nu constituie, ca atare, o atingere adusă libertății universitare sau o restrângere a acestei libertăți, în măsura în care o decizie de refuz al acordării de resurse financiare se întemeiază pe considerații științifice sau pe orientări de politică în materie de educație și de cercetare și dezvoltare stabilite de legiuitor sau rezultă din obiective de interes general stabilite în mod clar prin lege. În orice caz, Tribunalul subliniază că, chiar dacă dispoziția atacată ar aduce atingere libertății universitare, aceasta ar fi justificată și proporțională în raport cu obiectivul de protejare a bugetului Uniunii. În plus, ea contribuie la menținerea autonomiei instituțiilor, minimizând posibilitățile de ingerințe arbitrare ale puterii executive în organizarea acestora, și **contribuie astfel la respectarea libertății universitare înseși și a principiilor statului de drept.**

În al șaselea rând, în ceea ce privește încălcarea liberei prestări a serviciilor și a articolelor 165 și 179 TFUE, Tribunalul respinge acest motiv. În ceea ce privește **libera prestare a serviciilor**, acesta amintește că, deși jurisprudența a exclus din noțiunea de „servicii” cursurile organizate de anumite instituții de învățământ public finanțate din fonduri publice, Curtea le-a inclus totuși pe cele organizate de instituții de învățământ finanțate în cea mai mare parte din fonduri private. Or, în speță, niciun element furnizat nu a permis Tribunalului să stabilească dacă activitățile de învățământ și de cercetare ale instituțiilor de învățământ superior erau finanțate în cea mai mare parte din fonduri private. Astfel, Tribunalul concluzionează că activitățile menționate nu sunt „servicii” în sensul articolului 57 TFUE. În orice caz, chiar dacă ar fi fost vorba despre servicii sau ar fi existat o restricție sau un obstacol în calea liberei prestări a serviciilor, Tribunalul arată că **dispoziția atacată urmărește un obiectiv de interes general și este proporțională.**

În ceea ce privește **articolele 165 și 179 TFUE**, Tribunalul arată că nu este posibil să se prevaleze de acestea în speță, dat fiind că aceste dispoziții nu constituie dispoziții de aplicare generală cu caracter transversal. Astfel, diferitele elemente, obiective și acțiuni enumerate în aceste articole nu trebuie luate în considerare în mod obligatoriu în aplicarea dispozițiilor Tratatului FUE referitoare la principiul fundamental al liberei circulații. Cu toate acestea, Tribunalul subliniază că principiul fundamental al liberei circulații este deosebit de important în domeniul educației și al cercetării științifice și dezvoltării tehnologice, în special în cadrul obiectivului de realizare a unui spațiu european de cercetare în care cercetătorii, cunoștințele științifice și tehnologiile circulă liber. Tribunalul precizează că, întrucât Uniunea a creat și finanțează programele Erasmus+ și Orizont Europa, ea trebuie nu numai să se asigure că alocarea sau retragerea burselor și a programelor menite să faciliteze mobilitatea și libera circulație a beneficiarilor acestor programe nu creează o restricție nejustificată privind dreptul de a coopera liber la nivel transfrontalier, de a circula și de a locui pe teritoriul statelor membre, ci, de asemenea, ea trebuie să se asigure că țările care beneficiază de fonduri în cadrul programelor Erasmus+ și Orizont Europa respectă libertatea universitară, pentru a garanta excelența științifică și universitară.

MENȚIUNE: Acțiunea în anulare are ca obiect anularea actelor instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii care sunt contrare dreptului Uniunii. Cu respectarea anumitor condiții, statele membre, instituțiile europene și particularii pot sesiza, după caz, Curtea de Justiție sau Tribunalul cu o acțiune în anulare. Dacă acțiunea este întemeiată, actul este anulat. Instituția autoare a actului trebuie să ia măsuri pentru a elimina eventualul vid juridic creat prin anularea acestuia.

MENȚIUNE: Împotriva deciziei Tribunalului se poate declara recurs la Curte, numai pentru motive de drept, în termen de două luni și zece zile de la comunicarea acesteia.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Tribunalului. Prezentarea situației de fapt și a cadrului juridic se raportează la data faptelor și are la bază dosarul cauzei.

Textul integral și, dacă este cazul, rezumatele hotărârilor ([T-115/23](#), [T-132/23](#), [T-133/23](#), [T-138/23](#), [T-139/23](#) și [T-140/23](#)) sunt publicate pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Traian Moga ☎ (+352) 4303 3732.

Imagini de la pronunțarea hotărârilor sunt disponibile pe „[Curia Web TV](#)”, precum și pe „[European Broadcasting Service](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Rămâneți conectați!

¹ [Regulamentul \(UE, Euratom\) 2020/2092](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2020 privind un regim general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii.

² [Decizia de punere în aplicare \(UE\) 2022/2506](#) a Consiliului din 15 decembrie 2022 privind măsurile de protecție a bugetului Uniunii împotriva încălcărilor principiilor statului de drept în Ungaria.

³ Articolul 13 din [Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene](#).